

Durmuş Hocaoğlu

Lizbon Antlaşması

ve

Gerçek Bir “Avrupa Birliği” Binâ Etmenin Güçlükleri: VIII

Yeniçağ., “Analiz”., 14 Ocak 2008, Pazartesi., s.08
“Analiz” Sıra No: 613; 2008-004; Ocak-04

YENİÇAĞ

Bugün Avrupa’da aynı anda mevcut ve aynı kulvarda yarışan, birisinin, “*belirli bir ülkenin öz sevgisi – belirli bir “vatan aşkı” - üzerine temellenmiş bir milletin olağan tedâfüü milliyetçiliği*” olan ve – bilhassa Maastrich’ten sonra – Avrupa’nın birleşmesinin milletlerin tahrîbine yol açacağı düşüncesinden de beslenen[1] **Millî Milliyetçilik (National Nationalism)** ve diğerinin de “**Avrupa Milliyetçiliği**” (**European Nationalism**) olduğunu dile getiren Ariane Chebel D’Appolonia, bahse konu ettiğimiz makalesinde “Avrupa Milliyetçiliği” kavramının, *bir milleti olmayan milliyetçilik* olması hasebiyle, aykırı ve anlamsız bir kavram olarak düşünölebileceğini göz önüne alarak řu şekilde tanımlanabileceğini söylemektedir[2]:

Avrupa Milliyetçiliği, ulus-devletlerin hâli hazırda mevcut Avrupa Birliği içerisinde, bir yandan geçmişe referansın ve diğer yandan da millet-sonrası Avrupa için mevcut açılımların ideolojik ve tarihî analizi olarak tanımlanabilir. Açık ve berrak bir paralellik onsekizinci ve ondokuzuncu asırlardaki Kozmopolitanizm ve Avrupa Birliği’nin yaratılışının altında yatan açılımlarda da mevcuttur. Aydınlanma’dan Soğuk Savaş’a kadar geöen dönemde Avrupa Milliyetçiliği’nin iki anlamı vardı: Modern ulus-devleti, devlet hükümranlığını tahdîd ederek baypas edecek yeni bir Birleşik Avrupa’nın romantik kavranışı ve yeni ulus-devletler yaratacak veya meşrûlaştıracak bir âlet. Bunlardan, Avrupa Kozmopolitanizmi’nin mîrası üzerine oturan birincisi “Anti-Milliyetçi Avrupa Milliyetçiliği” olarak anılabilir. 1815’de Viyana Kongresi’nde ve 1919’da Versay Kongresi’nde empoze edilen Avrupa düzeninden sonra ve ona bir reaksiyon olarak ortaya çıkan ikincisi ise “Milliyetçilik Yandaşı Milliyetçilik” olarak tanımlanabilir. Bunların her ikisi de, ezelf bir rüya olan Avrupa Federasyonu’nun sürekliliği veya daha mütevâzi’ şekliyle, Avrupa devletlerini daha yakından işbirliğine yöneltmenin teşebbüsü olarak bugünkü Avrupacılık’ın (Europeanism) doğumunu hazırlamış olduğu gibi, aynı zamanda, eski Antikozmopolitanizm’in yeni formu olan Anti-Avrupacılık’ın (Anti-Europeanism) da doğumunu hazırlamıştır.

Böylece, aynı kulvarda yarışan iki ayrı milliyetçilik tanımlayan yazar, ileriki satırlarda, aslında, bu iki milliyetçilik arasında zarûrî bir zıtlık ve çatışma olmasının gerekmediğini îzaha çalışırken, bunu, *Avrupa idealleri ile millî kimlikler ve Avrupa*

birleşmesi ile millî milliyetçilikler arasında bir aykırılık olmamasına bağlamakta ve dahası, bu müşahhas ideallerin, aynı zamanda, millî milliyetçiliklerin de paylaştığı şeyler olduğunu söylemektedir.

Ancak, bu noktada bâzı hususlara dikkat çekilmesi faydalı olacaktır. İlkin, Avrupa Milliyetçiliği (*European Nationalism* veya *Euro-Nationalism*) kavramı, aynı zamanda, modern milliyetçiliklerin ana vatanı olan Avrupa'ya izâfeten “Avrupâî Milliyetçilik”[3] kontekstinde de kullanılmakta olup bu şekliyle zâten Millî Milliyetçilik ile aynı şey olmaktadır – Alman, Fransız vb. Milliyetçilikleri gibi.

Bundan mâadâ, eas olarak, müellifin dikkat etmediği veya imtinâ ettiği bir başka husus daha vardır: Milliyetçilik, romantik kökleri olsa ve hattâ romantik bir hülyâ olsa dahi, bizâtihi “romantizm” değil – burada, alelumum bilinen mânâsıyla “romantizm” ile Aydınlanma'ya karşı bir tepki olarak çıkan Romantizm'in birbirine karıştırılmamasına da hâssaten dikkat ve îtinâ gösterilmesi iktizâ etmektedir - asıl olarak, müşahhas bir hedefe kilitlenen bir siyâsî projedir; yâni bir “iktidar talebi” vardır ve problem de burada doğmaktadır: Her milliyetçilik, bir asabiyeeye dayanmak zorundadır ve bu da İktidar'ı kaçınılmaz kılar, Haldûn'ca söylersek, “**Mülk – yâni İktidar – asabiyeenin gayesidir**”[4] ve dahi, bilinmelidir ki, İktidar da tekeldir; paylaşma kabûl etmez; tarafeynden birisi bugün rızâ gösterse bile yârın mutlaka kavga çıkartır. Çünkü, bu bir insan fitratı mes'elesidir: Hobbes'un büyük bir isâbetle belirtmiş olduğu gibi, “*bütün insanlarda durmak bilmeyen bir kudret arzusu (restless desire of power) vardır*”. [5]

[1] Ariane Chebel D'Appolonia., “European Nationalism and European Union”., Pagden, Anthony (Ed.), *The Idea of Europe, From Antiquity to the European Union.*, Chapter: 8., pp.171;

[2] Ariane Chebel D'appolonia., *aynı makale.*, p.172-173;

[3] Bkz., msl.: Graham Pollock., “Civil Society Theory and Euro-Nationalism”., University of Sussex, *Studies in Social and Political Thought.*, Issue 4, March 2001., pp.31-56;

[4] İbn Haldun., *Mukaddime.*, Hazırlayan: Süleyman Uludağ., Dergâh Yay., İs., C: I, İkinci Baskı, Mayıs 1988, II.XVII. s.451;

[5] Thomas Hobbes of Malmesbury., *Leviathan or the Matter, Forme, & Power of a Common-wealth Ecclesiasticall.*, London, 1651., Chp.I (“Of Imagination”), p.4-5

